

ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'.
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 31

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ

ΧΑΛΚΙΔΑ
ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1944

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η ΔΙΧΤΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΤΟΥ ΦΟΙΒΟΥ ΔΕΛΦΗ

“Ελαχε σέ μερικούς λογοτέχνες μας να ξουσιάζουν τα γράμματάτα. να είναι οί τυχεροί, τὸ κατά πῶς λένε. Να ἀλωνίζουν. Να κόβουν κεφάλια καὶ να λιβανίζουν. Κι' ὅλα οὐτά, χωρὶ να ντρέπονται καὶ να φοβοῦνται, χωρὶς καμμιά συνέπεια στὸν ἑαυτὸ τους καὶ στὸ Λόγο, ποὺ τάχτηκαν λειτουργοί. Αὐτοὶ εἶναι «ὄλο τὸ πᾶν», αὐτοὶ ξέρουν να κρίνουν, να ζυγίζουν τ' ἀνθρώπινα μυσά, να ἀσφειευτοῦν, να φτερνιασιοῦν ἀκόμα, κι' ἐμεῖς να εἶμαστε οί ἀμίλητοι, τὰ κούτσουρα, να μὴν ἔχουμε τὸ θαρρὸς τῆς γνώμης, να παίζουμε συχνὰ τὸ ρόλο (εἶ τρογικὴ αὐτοκαταδίκη!) προσώπων τῶν βουνῶν.

Νὰ καταπίνουμε ὅλες τίς βλακεῖες, τοὺς τραμπουκισμοὺς τους. Εὐὺλλα μᾶς θέλουν οί ἀνθρωπι, τοῦ χεριοῦ τους, χωρὶς βουλή καὶ κρίση καμμιά.

Σκλάβους κι ὑποταχτικούς τους. Νὰ λέμε σέ κάθε τους λόγο, ἕνα Ναί, πέκι ἐφέντη μου. Προσκυνῶ Σας. Τέτοιους μᾶς θέλουν οί ἀνθρωποι αὐτοὶ τῶν γραμμάτων. Τέτοιους καὶ χειρότερους. Κι' ὄχι ξύπνιους καὶ ζωντανούς. Καὶ μᾶς θέλουν ἀκόμα γλυκανάλατους καὶ μπαμπουριασμένους, συφοριασμένους, γιὰ τὸ καλὸ μας. Σ' αὐτοὺς δοθηκε ἡ ἐξουσία να κρίνουν, να γράφουν, να κομπάζουν καὶ να λέγουν ὅ,τι κι ὅπως τοὺς συμφέρε. Αὐτοὶ εἶναι οί ἀφεντάδες τοῦ λόγου, νὰ ἰδοῦμε ὅμως, ὡς πότε θὰ εἶναι. Κάποτε θὰ ἔρθει τὸ τέλος τῆς βασιλείας τους ἐπάνω στὴ γῆ, τὸ πικρὸ κι ὀδυνηρὸ τέλος.

Ξέχασαν πῶς κάθε ἄσκημη ἀρχὴ ἀκολουθεῖ τὸ λυπηρὸ κι' ἄδοξο τέλος. Τὸ γκρέμισμα. Τὴν πλάνη, ἡ ἀπαγοήτευση κι' ὁ ἀπέραντος πόνος. Σήμερα αὐτοί, αὔριο ἐμεῖς, ἔτσι εἶναι αὐτὸς ὁ κόσμος. Τὸ ξεχνοῦνε οί κλίκες ; Βρήκανε τὴν εὐκαιρία κι' ἀλωνίζουν, χορεύουν. “Αν κάνεις καὶ σηκώνεις κεφάλι σου τὸ κόβουν με μιά λεπίδιὰ.

“Αν κάνεις καὶ ξεστομίσεις τὴν ἀλήθεια χάθηκες. Θὰ σοῦ κολήσουν τὴν ταμπέλα, εἶσαι : ἡ ἀρνηση, ἡ στραβοκεφαλιά, ἡ ἀντίδραση, ὀπισθοδρομικότητα. Νὰ κάθεις στ' αὐγά σου καὶ να μὴ μιλάς, ἂν θέλεις τὴν τιμὴ σου, τὴν ἀξία σου, τὴν ὑπόληψή σου. Μὰ ὅσο νοιώθεις γερά τὰ κότσια σου, κι ὀρθώνεις να τοὺς χτυπήσεις, θὰ σέ πολεμήσουν σὺν τὰ λισάρικα σκυλιά. Κι οὐτὸ θέλεις, αὐτὸ ζητᾶς κι' ὄλας, ν' ἀνομετρηθεῖς σὺν ἄντρας μαζί τους, κι' ὄχι να

πεθάνεις ἀλαλος καὶ κουφός Διχτάτορες τῆς τέχνης, φτάνει ἡ ὥρα σας. Θὰ σὰς ἀνταποδώσουμε τὰ ἴδια, τὰ ἴδια καὶ χειρότερα, τὸ σκεφτήκατε ποτές; “Ὅπως ἔστηρωσες θὰ πλαγιάσεις, λείπει μιά ἀπλή, σοφὴ παροιμία. “Ὅ,τι ἔκαμες θὰ τὸ βρεῖς σ' αὐτὸν τὸν κόσμο “Ὁ νόμος τῆς ἀνταπόδοσης ἀγρυπνεῖ καὶ σέ περιμένει. Νὰ ξεφύγεις ἀδύνατο. Γιατί εἶναι σὰ να θέλεις να ξεφύγεις ἀπὸ τ' ἀδυσπώπητα νύχια τοῦ πεπρωμένου σου.

Θὰ εἶς πληρώσουμε λοιπὸν με τὸ ἴδιο νόμισμα. Ἡ γενιά μας θὰ σταθεῖ αὐστηρὴ καὶ δίκαιη ἀπέναντί σου. Θὰ κρίνει αὐστηρὰ κι' ἀμερόληπτα. Θὰ κρατήσῃ στὰ χέρια τῆς τῆ ζυγαριὰ με ἴση καρδιά καὶ με ἴσο χέρι.

Χωρὶς πάθος καὶ χωρὶς προκατάληψη, ὅπως τεριάζει σέ μιά γενιά, ποὺ ἔμαθε να κρίνειστά σοβαρά κι' αὐστηρὰ πρῶτα—πρῶτα τὸν ἑαυτὸ τῆς, ὅπως ταιριάζει σ' ἀνθρώπους με ἡθὸς.

Τὶ σημασία θὰ εἶχαν τὰ γράμματα χωρὶς τὴν ψυχὴ ; Τὶ σημασία θὰ εἶχαν τῶ λογιῆς—λογιῆς πνευματικὰ πασαλλεῖματα, τὰ ἐξωτερικά, χωρὶς τὴν καρδιά καὶ τὴν ψυχὴ ; Αὐτὸ ποὺ ἔλλειψε ἀπὸ σὰς τοὺς φαντασμένους καὶ τοὺς στριψόδικους. Τὸ πᾶν εἶναι ὁ χαρακτήρας στὸν ἀνθρωπο, ἡ σοβαρότητα, ἡ ψυχὴ.

Τὶ ν' ἀναφέρω ὀνόματα ὄλων τῶν ξιπασμένων ; Δὲν ἔχει καμμιά συνέπεια (ἠθικὴ βάση) τὸ γράψιμό τους Σὺν τὸ καράβι στὴν τρικυμιὰ, ξουριάζει. Κι' ἐπειδὴ εἶπα γιὰ ὀνόματα, ἄς ἀναφέρω ἕνα σήμερα τὸ Σπύρο Μελά, κι' ἄς τονε παραδόσω στὴ δικαιοσύνη τῆς ἐποχῆς μου, τῆς καινούριας γενιάς. Ecce homo ! “Ενα «κύμβαλο ἀλλαλάζον», ἕνας μεγάλος θεατρῖνος καὶ θορυβοποιός, με ἀξιώσες, μάτια μου, με γάλο συγγραφέα !

“Ετσι περνοῦν ὄλοι οί τυχεροὶ στὴν κατακαυμένη τούτη τῆ χώρα, ὡς ποὺ να ρθεῖ τὸ πλήρωμα τοῦ καιροῦ, ἡ ὥρα τῆς δίκαιης κρίσης καὶ καταδίκης. “Ὅλα ἀκοῦνε στὴ φωνὴ τῆς Δύναμης, τῆς ἀνώτερης δύναμης, ποὺ μᾶς : υζερνα ; «καὶ θὰ πάει κάθε κατεργάρος στὸν μπάγκο του.»

Βαρεθήκαμε με τίς ὠραιοπληξίες κι' αἰσθηματολογίες καὶ τὰ λογιῆς—λογιῆς σκαρφίσματα καὶ καμώματα.

Γέμισε ὁ τόπος ἀπὸ : συνέχεια εἰς τὴν 8ην σελίδα

21 ΜΑΪΟΥ 1864

ΑΝΤΡΕΑ ΖΩΝΤΟΥ

ΛΕΥΚΑΔΑ

ΣΤ.) Μεσάνυχτα: Ἡ «Ἑλλη» σαλπάρει ἀπὸ τὸ ἥουχο λιμάνι τῆς Κέρκυρας, καὶ τὴν αὐγὴ διασχίζει τὰ στενὰ τῆς Λευκάδας. Περνάει τὸ ἀπέναντι φρούριο καὶ τὴν ἱστορικὴ «σχεδιά» κι' ἀράζει μπροστὰ στὴν Πατρίδα τοῦ Ἐθνικοῦ Βάρδου: τοῦ Ἀριστοτέλη Βαλαωρίτη, τοῦ ὁποῦ «ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπη μου» τραγοῦδι του, μοῦρχειται, τώρα στὸν νοῦ καὶ τὸ μουρμουρίζω πάνω στὴ γέφυρα τοῦ καραβιοῦ:

«.. Δὲν εἶναι διαβατάριο πουλί, πού γιὰ μιά μέρα σχίζει τὰ νέφη καὶ περνά, γοργὸ ὡς τὸν ἀγέρα οὔτε κισσὸς, πού ἀνάσθητος τὴν πέτρα περιπλέκει οὔτε ἀστραπή, πού σβύνεται χωρὶς ἀστροπελέκι, Δὲν εἶναι νεκροθάλασσα, βοή χωρὶς σεισμό, νοιώθω γιὰ τὴν Πατρίδα μου στὰ σιλάχνα χαλασμό.»

Ξεμπάρκάροντας σταματᾶμε μπροστὰ στὸν καινούργιο Δημοτικὸ κήπο, πού στολιζέται μὲ τὴν προτομὴ τοῦ ἔμπνευστοῦ τῆς Μαδουρῆς, πού στήθηκε ἐδῶ, στὸν ἑορτασμὸ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ ποιητῆ (εἶναι ἔργο τοῦ Γ. Δημητριάδη, τοῦ Ἀθηναίου) μὲ τὴν ἐπιγραφή:

Εἰς τὸν Ἐθνικὸν Ποιητὴν
Ἀριστοτέλην Βαλαωρίτην
Ἡ Λευκὰς σεμνηνομένη.

Ἀφίνουμε σὲ ἕνα ὑποφερτὸ (καλὰ ξενοδοχεῖα στὸν τόπο δὲν ὑπάρχουν) ξενοδοχεῖο, τὴ βαλίτσα μας καὶ τραβᾶμε γιὰ τὴν ὥρα τῆς πόλεως τὴν «Ὀμόνοια» πού πέρνουμε τὸν πρωῖνό μας καφὲ καὶ συνερχόμαστε ἀπὸ τὸ ταξεῖδι. Τὴν μεγάλη αἶθουσα τῆς λέσχης στολιζοῦν ὥραιες προσωπογραφίες τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Ζαμπέλιου, τοῦ Καποδίστρια καὶ τοῦ Βαλαωρίτη. Τὸ μοναδικὸ τοῦτο καλὸ κέντρο τῆς Λευκάδας ἔχει τὴ βιβλιοθήκη του καὶ τὸ ἀναγνωστήριό του, τὰ ὁποῖα ἀφήνουμε, καὶ φεύγουμε γιὰ τὴν πόλι. Πέρνουμε τὸν παραλιακὸ δρόμο καὶ φθάνουμε στὶς φυλακὲς (ἀχρεῖαστες νᾶναι, δηλαδὴ, καὶ ὁ Θεὸς νὰ τίς κάνει τέτοιες). Δεξιὰ μας φαντάζει τὸ τοπεῖο τῆς Παναγίας τοῦ Γύρου, ἀπὸ κεῖ γίνεται στόχος μας τὸ γραφικὸ βουναλάκι μὲ τὴν Φανερωμένη, πού ἀπέχει τρία χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν παραλία. Πέρνουμε αὐτὸν τὸν ἀνηφορὰκι, γιὰ τοῦ ὁποῦ τὸν κόπο τοῦ ἀνεβάσματος μᾶς ἀποζημιώνει ἡ ὑπέροχη ἐκείνη θέα. Σὲ μιά ὥρα βρισκόμαστε στὸ Κοινοτικὸ Κατάστημα (ἀλήθεια καημὸς τῶν Λευκαδίων εἶναι πού ἡ πόλις τους πρωτεύουσα νομοῦ παραμένει Κοινότης) ἐδῶ σημειώνουμε τὰ ἐκκρεμῆ, σχετικὰ μὲ τὴ Κοινότητα, ζητήματα, καὶ πέρνουμε πληροφορίες γιὰ τὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Ἀδελφάτου. Δίπλα ἀπὸ τὸ Κοινοτικὸ, τὸ Γυμνάσιον, καὶ λίγο περὶ πέρα τὰ δικαστήρια. Δεξιότερα κατεριπωμένο τὸ ἀρχαῖο θέατρο τῆς πόλεως. Ὁδηγούμεθα στὸ νοσοκομεῖο, πού συμβαίνει τοῦτες τίς μέρες νὰ ἐπισκευάζεται. Νῆσηλεύονται 35 ἄρρωστοι,

ἔχει διαμερίσματα τριῶν θέσεων. Τὸ πρῶτο γιὰ τοὺς ἀπόρους, καὶ τὸ δεύτερο καὶ τρίτο γιὰ τοὺς, ὅπως δῆποτε, εὐποροῦς, πού πληρώνουν 60 καὶ 100 δραχμὲς τὴν ἡμέρα—ἄς μὴ ξεχάσῃ ὁ ἀναγνώστης νὰ κυτάξῃ, στὸ τέλος τῶν σημειώσεων αὐτῶν, τὴν ἡμερομηνία, πού γράφτηκαν. Τὸ Οἶκημα τοῦ Γυμνασίου καὶ τὸ Κοινοτικὸ, στὸ ὁποῖο ἄλλοτε καθόταν ὁ Ἄγγλος τοποτηρητὴς τῆς Λευκάδας, παραχωρήθηκαν στὴν Ἀεροπορικὴ Ἄμυνα.

Ἡ Κοινότητα ἔχει προϋπολογισμὸ 700.000 δραχμῶν. ἔχει ἕνα σοβαρὸ ἔσοδο ἐπὶ τοῦ λιμενικοῦ φόρου γιὰ τὰ ἔξοδα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ, ὁ ὁποῖος τώρα τελειοποιεῖται μὲ τὰ μηχανήματα μεγάλης δυνάμεως, πού παρήγγειλαν οἱ Ἐργοῦλαβοὶ τοῦ φωτισμοῦ. Ἄδικο θεωροῦν οἱ Λευκαδιοὶ καὶ ἕνα τελευταῖο διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποῦ ἀπὸ τὸ ἔσοδο τοῦ Λιμενικοῦ φόρου πρέπει νὰ καταβάλλεται στὸ δημόσιο ταμεῖο τὸ ποσὸ τῶν 82.000. Κι' ἔτσι τὸ Ἀδελφάτο τοῦ Νοσοκομείου δὲν μπορεῖ ν' ἀνταπεξέλθῃ στὶς σοβαρὰς ἀνάγκες του. Τὴν τελευταία στιγμὴ πληροφοροῦμεθα, πὼς τὸ διάταγμα τοῦτο θ' ἀρθῇ κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν Βουλευτῶν τοῦ νησιοῦ. Τῶν ἰδρυμάτων Λευκάδας μεγάλοι εὐεργέτες ἔχουν ἀνακηρυχθῆ ὁ Ε. Ζᾶκος, πού ἄφησε ἕνα κληροδότημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο παντρεύονται 5 φτωχὰ κορίτσια τὸ χρόνο κι' ὁ Νικόλαος Ζαμπέλης, πού κληροδότησε τὸν παλιὸ καλὸ καιρὸ 100.000 δραχμῶν.

Ἡ ἀποστολὴ μας στὴ Λευκάδα καὶ τ' ἄλλα ἐφτάμηνα, πού θέλαμε νὰ πᾶμε, δὲν τελείωσε. Ἐνα «ἐπιλογὴ» τηλεγράφημα, ὅμως, μᾶς ἀναγκάζει νὰ διακόψουμε κι' ἔτσι ἀποχαιρετᾶμε γρήγορα τὴν ὁμορφὴ τῆς «Ρούμελης γειτόνισσα» Λευκάδα, χωρὶς νὰ μπορέσουμε νὰ τὴν ζήσοιμε λίγο, νὰ τὴ γνωρίσοιμε περισσότερο, καὶ νὰ ποιῶμε δέκα λόγια ἀκόμα, γιὰ τὴν Πατρίδα ἐκείνου, πού μὲ τὴν περηφανὴ πατριωτικὴ του μοῦσα, τόσο τὴν ἀνύψωσε καὶ τὴν δόξασε.

(Πρόχειρες ταξειδιωτικὲς ἐντυπώσεις
γραμμῆς τὴν ἀνοίξῃ τοῦ 1928.)

ΤΕΛΟΣ

Ἀντρέας Ζώντος

"ΕΝΩΣΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ"

Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3110/44 ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἀνεγνωρίσθη ἡ σύστασις Σωματείου ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν «Ἐνωσις Νέων Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν» τὸ ὁριστικὸν Δ. Σ. τῆς ὁποίας κατὰ τὴν Συνεδριαν τῆς 18-7-44 (εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς φυλῆς 30) καθηρίσθη ὡς ἑξῆς:

Πρόεδρος: Θαλῆς Ρηγορίδης—Ἀντιπρόεδρος: Τούλη Μητσάτσου—Γεν. Γραμματεὺς, Ἄγγελος Φουριώτης—Ταμίας: Μαρία Παπαπανάγου—Ἐφορος Φιλολογίας: Ἀρτεμὶς Ψύχα, Καλλιτεχνίας: Ἐρρίκος Βαλέρας—Τύπου: Κωστῆς Κοκκόροβιτς, Σύμβουλοι: Κώστας Κολάσης, Μάννα Κράκου, Δημ. Παπακωνσταντίνου—Ἅγις Παλμὸς.

Στὴν καινούργια «Ἐνωσις τῶν νέων Ἑλλήνων λογοτεχνῶν» τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» εἰσάγονται κάθε προκοπή.

ΕΝΤΕΛΒΑΪΣ

Μικρὸ μου μυρωμένο Ἐντελβᾶϊς πόσο σ' ἀγαπῶ, πόσο μὲ μεθᾶ τὸ γλυκὸ σου ἄρωμα καὶ τὴν ἀτέλειωτη χαρὰ βρίσκω κοντὰ σου.

Εἶσαι τ' ἀπαλὸ αὐτὸ λουλουδάκι καλὲ μου, πού μὲ τὴ γλυκειὰ σου εὐωδιὰ μού διώχνεις κάθε κακὸ συναίσθημα, κάθε μελαγχολία, μού ἀπαλαίνει τὸν πόνο πού σκεπάζει τὴν ψυχὴ μου.

Τὴ γλυκειὰ πού ἦταν ἐκείνη ἡ βραδυὰ πού σὲ γνώρισα. Ἡ φύση γεμάτη ἀρώματα καὶ λουλούδια μέσα σὲ ἀπαλὸ λυκόφως γιόρταζε τὴν ἀνοιξὴ κι' ὁ κόσμος τὴ δεχόταν μὲ χαρὲς καὶ τραγοῦδια.

Μόνον μιά μικρὴ ὑπαρξοῦλα ἦταν μόνη κι' ἐννοιωθε μεγάλο πόνο γιὰτὶ δὲν εἶχε κάποιον νὰ τῆς δώσῃ λίγη ἀγάπη, λίγη ψυχικὴ ξεκούραση.

Μὰ νά! Ἐνα ἄρωμα λεπτὸ ἔρχεται κοντὰ τῆς, τὴ μεθᾶ τόσο πού νὰ πιστέψῃ πὼς ἡ χαρὰ βρῆκε τὸ δρόμο τῆς πού τόσα χρόνια εἶχε χάσει γι' αὐτή.

Ναὶ ἀγαπημένε μου. Ἐγὼ ἤμουν ἡ ἔρημη ὑπαρξοῦλα καὶ σὺ τὸ μυρωμένο ἐντελβᾶϊς πού ἔστω γιὰ λίγο μ' ἔκανες τόσο εὐτυχισμένη.

Τὴ κρῖμα νὰ κρατήσῃ τόσο λίγο μιά χαρὰ μεγάλη... Ἄχ!.. πόσο μού λείπεις.—Ἄν ἤξερες μὲ τί λαχτᾶρα περιμένω τὸν ἐρχομὸ σου νὰ μὲ ξαναβρῆς στὴ ζωὴ, νὰ μὲ κἀνῃ καὶ πάλι εὐτυχισμένη ὡς τὴν πρῶτην ἡμέραν πού γνωριστήκαμε.

Αὐτὲς θὰ τίς φυλάξω καλὰ μὲς στὴ ψυχὴ μου τίς πιὸ καλὲς τίς πιὸ ἀγαπημένες μου.

Τώρα καλὲ μου εἶμαι τόσο θλιμμένη μακριὰ ἀπὸ σένα μὲ μόνη συντροφιὰ τὴ γλυκειὰ σου ἀνάμνησι, καὶ τὴν πικρὴ σκέψι πὼς πρέπει νὰ χωρίσωμε, ἀπὸ τὸ ξέρω ἀργὰ ἡ γρήγορα θὰ σὲ χάσω γιὰ πάντα.

Πόσο κακὸ μού κάνει, σκοτάδια μὲ σκεπάζουν.

Πρέπει νὰ νεκρώσω κάθε μου αἴσθημα, νὰ γίνω πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τὴ δύναμι τῆς ἀγάπης, νὰ σβύσω ὁλόκληρα ἕνα κομμάτι τῆς ζωῆς μου καὶ νὰ πῶ πὼς δὲν σὲ γνώρισα, πὼς δὲν σ' ἀγάπησα ποτέ.

Γιὰ σκέψου, τώρα, κι' εἰν' ἀργὰ νὰ σὲ ξεχάσω.

Τὴ θὰ γίνῃ ἂν ἀφήσω τὸ εἶναι μου νὰ σ' ἀγαπήσῃ πλέρια, ἀτέλειωτα;

Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ πιὸ θεῖο δῶρο. Σὲ σκλαβώνει ὅμως τόσο, πού σὲ κάνει τρελλὸ ἀπ' ἀνησυχία.

Δὲν βλέπεις τὴν ὥρα νὰ βρεθῆς κοντὰ σὲ κείνον π' ἀγαπᾷς.

Ἐσὺ μ' ἀρῆνεις μόνη, πού πολλές φορὲς σκέφθηκα πὼς δὲν νοιώθει καμμιά τέτοια ἀνησυχία. Δὲν σοῦ παραπονοῦμαι μικρὸ μου μυρωμένο ἐντελβᾶϊς, μὰ οὐτε καὶ μπορῶ νὰ σοῦ ζητήσω κάποια θυσία νὰ κἀνῃς γιὰ μένα πού γνώρισες ἕνα ἀνοιξιὰτικο βράδυ ἔτσι τυχαῖα...

Πόσο κακὸ μού κάνει νὰ σὲ περιμένω.—Θεὲ μου!

Τὴ μαῦρες ὥρες, τὴ ἀξημέρωτες νύχτες. Πόσο σκοτεινὰ πράγματα σκέπτομαι, τὴ γρήγορα πού χτυπάει ἡ καρδιά μου.

Πόση πάλι χαρὰ μού χαρίζεις ὅταν ἔρχεσαι.

Τὴ εὐτυχία θὰ εἶχα ἂν ἤξερα πὼς μ' ἀγαποῦσες, ἂν ἤξερα πὼς δὲν θὰ χωρίζαμε ποτέ.

Τότε, μικρὸ μου μυρωμένο ἐντελβᾶϊς, θ' ἄρῃνα νὰ μεγαλώσῃ ἡ ἀγάπη μου καὶ τὰ αἰσθήματά μου νὰ πάρουν γιὰ σένα τὸ δρόμο π' ἀρχίζει ἀπ' τὴ δημιουργία καὶ σβύνει στὸ θάνατο.

Τούλη Μητσάτσου

ΘΕΑΤΡΟ

Στὴν τελευταία πράξι θὰ τρομάζουμε καθὼς θὰ μὲ κυτᾶνε οἱ κύριοι θεατῆ μ' ἐκπληκτικὲς φάτσες. Μὲ τὴν μαστρία πιά ἀπόψε θὰ νὰ παίξω, πού τὰ χειροκροτήματα θ' ἀκούγονται ὡς κι' ἀπέξω.

Μὲ τόσο αἴσθημα σορὸ θὰ κἀνω τίς γκριμάτσες. (ἀλήθεια πιδ ἀπαίσιον ρόλο δὲ θυμήθηκα ποτέ μου) μ' ἀπόψε κάλε σκέψι μου πικρὴ μακριὰ θὰ διώξω—ν' ἀρίσω ἐντύπωσι σορὸ στοὺς θαυμαστὲς μου.

Τὴ θρίαμβος! καθὼς ἀνύποροι—αὐτοί—ὦ! αὐτοὶ καθὼς τυφλοὶ κι' ἀνίδεοι στὸ καταπληκτικὸ, τὸ μυστικὸ μου, θὰ θαυμάζουνε μονάχα τὴν ἀφτασθη ἡθοποιὰ τῆς ψευτιᾶς μου... Ἐγὼ... μέσα στὸν ἴδιο θὰ χαθῶ τὸν ἐαυτό μου. Τέτοιος δὲ θᾶν ὁ ρόλος μου ἐτοῦτος, πεπρωμένος, τόσο δαιμονισμένος, τόσο κωμικοτραγικὸς, ἀλλόκοτος, πού ἀκόμα ὡς κι' ἀλητῆς... ψηλὰ ἀπ' τίς γαλαρίες, θὰ σιωπᾶνε...

Μόνον οἱ μιμουαπτικὲς, οἱ εὐαίσθητες κυρίες θὰ ὠχρίανε καὶ κάτω ἀπὸ τίς ἀφλογες μουσελίνες μέσα στὶς σάλεις τῆς ἀστραρτερῆς.

Μέσα στὴ διάχυτη θαλπωρὴ τὴν γιομάτην πνοὴς μυρωμένες ἐκείνες θ' ἀνατριχιάζουν μυστικὰ ἀπὸ κίποιες σκέψεις ζοφερῆς πού ἐντὸς τους σὰ σεισμοὶ θὰ ταῖς ταραζοῦν.

Κι' ἐνὼ κἀνεις καὶ ὄλοι δὲν θὰ μποροῦν, τὸ νόημα αὐτὸ τῆς τέχνης μου νὰ τὸ αἰστανθοῦνε τέλεια. Κι' ἐνὼ ἐγὼ θὰ τοὺς τρελλαίνω τίς καρδιὰς μ' ἕνα μου ρόλο ψεύτικο, οἱ μινιὸν κοκόνες, οἱ λεπτὲς κυρίες μὲ κρύα δάχτυλα θὰ μὲ χειροκροτοῦνε φιλάρεσκες μέσα στὸν ἐνθουσιασμὸ πού θὰ τίς συγκινῶ.

Μὰ ὅταν ὕστερὰ πίσω ἀπὸ τὴν αὐλαία—τὴ ἀστεῖο θὰ κείτομαι—πριχτὸς σωρὸς—τὸ πὼς δὲν ξέρω... μὲ μιά ἀγκαλιὰ ἀμάραντα—δῶρο κάποιου θαυμαστῆ τῆς τέχνης μου, τὴ ἔμπνευσι !!! ἕνα ἄλλο μυστικὸ ριντὸ—τότες μονάχη μου θὰ σηκώσω καὶ μιά παράστασι—σὲ

“ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ίδιοκτήτης: ΑΝΤΡΕΑΣ ΖΩΝΤΟΣ

Κατοικία: Κότσου 33

Γραφείον: Άγγελή 26

Τηλέφωνον: 5-55 — Χ α λ κ ι δ α

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Έξάμηνος δρ. 200.000,000 — Τρίμηνος δρ. 100.000,000.
Γιά Δήμους, Κοινοτήτες, Τράπεζες και διάφορους οργανισμούς: έξάμηνος δρ. 400.000,000.

Διαφημίσεις κατά συμφωνίαν

Τά χειρόγραφα δέν επιστρέφονται.

Συνδρομές και Καταχωρήσεις προσηλώνονται.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ — ΕΠΙΤΑΓΕΣ — ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ κλπ.

Πρός τόν κ. Άντρέαν Ζώντον — Χαλκίδα

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ Δρ. 30.000,000

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τό σπουδαιότερο καλλιτεχνικό γεγονός του περασμένου μήνα για την πόλι μας ήταν οι συναυλίες που δωσε ο Γιάννης Κωτσόπουλος, με τη συνεργασία του Ηλία Κοντάκου στο «Κεντρικόν» στις 9, στις 10 και στις 17 Σεπτεμβρίου. Τό κάπως μακρό πρόγραμμα έποικίλε τραγουδι της δίδος Χλαμύδα, του Τάκη Πανταζή και της Χωρωδίας υπό την διεύθυνση του Μ. Χάνου. Κι' ακόμη ένα επίκαιρο μουσικό Σκέτος που άπεδόθη θκυμάσια από τους Μίμηγ Βρετάκω, Τ. Πανταζήν και δίδα Χλαμύδα.

Σ' όλη την έκτέλεση του προγράμματος έπεκράτησε όμοιογένεια και ρυθμικότης· ή ίσοροπία που χρειάζεται ανάμεσα στα πνευστά, στα έγχορδα και στο πιάνο σχεδόν έπετεύχθη.

Η Όρχήστρα στην Cavalerie Legere Fr. Soupre είχε έπιτυχία. Ο Ηλίας Κοντάκος καλός στο Poete e paysan Fr. Suppe με solo κορνέτα. Η χωρωδία μ' προσέφερε κάτι από τόν έλληνικό χαρακτήρα. Ο Γιάννης Κωτσόπουλος συνεχίζοντας παλ' αὖτις οίκογενειακή παράδοση, συνθέτης ο ίδιος και καλλιτέχνης άνήσυχος, με νέες ρυθμικές ποιικιλίες, με πρωτότυπες ρυθμικές ιδέες, με καινούργιους ήχητικούς συνδυασμούς, ήταν εξάριτος. Στή γενική επίβλεψη και ειδικά ή έκτέλεσίς του μ' άκορντεόν, σημείωσε έπιτυχία. Αί μικρές αδελφές Αποστολίδου, τό καλύτερο νόμιμο του προγράμματος. Οί λοιποί έκτελεσται της όρχήστρας καλοί.

Ν. Π.

ήθοποι'α πιο άκόμα τέλεια.

Στά παρασκήνια incognito στο θάνατο θά δώσω βουδή δίχως χειροκροτήματα. Μά θ'άναί μία παράστασι—για γέλοια αυτή! Για γέλοια.

Καλλιόπη Σκαρίμπκ

(Άφιερωμένο στην διαλεχτή καλλιτέχνηδα του Θεάτρου κ. Νανά Δούκα)

Ο Έλληνικός Στίχος

PROMISCUITÉ

Όρθώθηκε άνύποπτη στο στοχασμένο βλέμμα μου πρωί—πρωί κι' όλόγυμνη σε τσάνωσα, ώ φύση, απ' την τρεχάλο κόκνη που κάνεις μέσ στο αίμα μου να φτάσης πρωταθλήτρια μέσ στής καρδιά; τήν κρίση.

Μιλίεσαι με τη μοίρα μου, εκεί μέσα στο αίμα μου, τσακώνεσαι με τό θεό, εκεί μέσα στην κρίση. Φωνάζετε, λέω κι' εγώ σά νο'ς, δέν άκουγόμαστε. Κι' όμως στην ίδια την κοπριά έχουμε άνθίσει όλο όμορφιά, όλο δροσιά και δέν ντριπόμαστε.

Γιώργης Δωρικός

(Απ' τη νεόδωγαλη συλλογή του «Χαμόγελα». Βλέπε σχετική κριτική σε άλλη σελίδα των «Ευβοϊκών Γραμμάτων».)

Τού καιρού

Έκκλησίαι

—“Άς τό κεράκι μ' να καή·
‘Η γρηά φωνάζει·

Κι' ό έπίτροπος γκρινιάζει:
—Σ'ωπα! Δέν είν' για χόρταση·
Τής έκκλησίας βοήθεια είναι·
Κι' ένας ένορίτης:

—“Άφισ' τό καιρί της,
(τήν πίστη όλόκληρή της),
“Όλο να καή.

Τήν έκκλησία άν βοηθάη λιγώτερο.
Τήν πίστη περισσότερο...

Α. Άναπλιώτης

Ο Σημωτός

Σά φτερά τ' άνεμόμυλου πάνω—κάτω του σηματορού τά χέρια πάν και ρχόνται κι' είν' έλπίδες κι' έναί πεθυμίες γεμάτο τό καράβι, άλυοσίδες μαζεύονται

με μουμούρα γύρω—γύρω στη ρουκέλλα μέσα του καιρό λουφάζουν τά ταξείδια, οι καπνοί του σκέδια κάνουν στον άέρα, σημαϊούδες στ' άλμπουρα, παντόν στολίδια.

Σά φτερά τ' άνεμομύλου πάν και ρχόνται κι' όλο γνέφουν του σηματορού τά χέρια. Και προσμένω να έυπνήσουν που κοιμούνται, να πετάξουνε οι πόθοι περιστερία.

Νίκος Παπαγεωργόπουλος

Δέν είν' για μ'ας...

Τού ποιητή Γιάννη Φλιάσιου

“Έχεις τό Λιά να σου Ιστορίχη για έρωτα πιστό πίσω από τά πλεντήρια χτές με μία Μαρία, και κάποιος άλλος δίπλα σου να βρίζη τό Χριστό που έχει τη γυναίκα του καιρό στη Σωτηρία.

“Ετοι κι' αυτό τό βράδι θα μ'ας εύρη στο στενό του άπόμερου συνοικισμού και στο ίδιο μέρος, κι' όλοι μας θάμαστε σαν κρεμασμένοι από κενό “δέν είν' για μ'ας ή κοσμική ζωή και ό έρωας”.

(Απ' τούς «Νικημένους Θεούς»)

Πάνος Καρυκόπουλος

● ΚΡΙΣΕΙΣ - ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΣΧΟΛΙΑ ●

Δάσκαλοι που διδάσκουμε και νόμο δέ κρατούμε

Ο κ. Μ. Κ. Άνδρουλιδάκης κρίνοντας, (στον «Ν Πνεύμα») την «έπιστροφή του άσώτου» του κ. Σπύρου Παναγιωτοπούλου, θίγει, έπειτα από τόν συγγραφέα, «τό σίανιο θέμα—τό πάντα νέο (όπως σημειώνει ο ίδιος) της άστυφιλίας».

Τό θέμα, βέβαια, είναι παλιό και πάντα νέο. Ούτε φέμμα είναι, πώς ή άστυφιλία ζήμωσε πολύ την έλληνική πατρίδα μας, κι' ότι πρόκειται περι κακού, που μεταπολεμικά πρέπει να χτυπηθή, όσο τό δυνατό περισσότερο, από κείνους, που θα κυβερνήσουν τόν τόπον αυτό.

Ο ύδροκεφαλισμός του Κέντρου πρέπει να λείψη μά για πάντα.

Άλλά για να ξεριζωθή δέν πρέπει μόνο οι κάθε φορά κυβερνήτες να γιατρέψουν τις άνάγκες της πολύπαθης έλληνικής έπαρχίας, και να της κάμουν την ζωή (τό λιγώτερο ύποφερτή) αλλά και τά πνευματικά κι' άλλα έπαρχιακά στελέχη να παραμείνουν πιστά στη θέσι τους (κοι τά πλανηθέντα να ξαναγυρίσουν) και να δουλέψουν με ψυχή για της έπαρχιακής ζωής τήν καλύτερεψι.

Γιατί άν κάμοιμε όλοι δ,τι ό κριτικός της «έπιστροφής του άσώτου» που άφησε την λεβεντογεννήτρα πατρίδα του (τήν Κρήτη) για νάρθη, να χάριση στην πρωτεύουσα έναν μέτριο δημοσιογράφο (πώς ν' άνεβη πειό ψηλά μέσα στην πληθώρα των καλαμαράδων της Αθήνας;) και να στερήση τό Μεγάλο του νησι ένός διαλεχτού παιδιού του, πώς θέλουμε να καταπολεμηθή ή πορεία των έπαρχιωτών προς την έλλ. πρωτεύουσα και να ίδη ή έπαρχία καλλίτερες ήμέρες;

Άλλοίμονο!

Σε γειτονική σελίδα, έπιφορτισμένος συνεργάτης μας, γράφει είδησο—κριτικό σημείωμα, για τη μεγάλη συναυλία, που δόθηκε, τόν περασμένο μήνα, στο «Κεντρικό».

Στην είδική αυτή στήλη θέλουμε να τονίσουμε, ιδιαίτερα, την ίκανοποίησί μας, τόν ένθουσιασμό μας και τη χαρά μας, για την έπιτυχία της πάρα πάνω συναυλίας, και για τό γεγονός· πώς μέσα στο πυκνό σκοτάδι, που παίζεται, ή στερνή σκηνή, της τελευταίας πράξεως της τετράχρονης έλληνικής τραγωδίας, βρίσκονται άνθρωποι με τό ψυχικό θάρρος και τη δύνομι να μ'ας παρουσιάσουν, τόσο καλά οργανωμένες, καλλιτεχνικές έμφανίσεις και να μ'ας χαρίζουν ώρες άληθινής καλλιτεχνικής απόλαυσης.

Σ' όλους αυτούς (όργανωτές κι' έκτελεστές) έκφράζουμε τη χαρά του κοινού της Χαλκίδας, μαζί με τά θερμά του συγχαρητήρια.

Ο Γιάννης Κωτσόπουλος, με την όρχήστρα του, ό κ. Κοντάκος, με την στρατιωτική «μπάντα» ή χωρωδία μας, με τούς κ. κ. Γ. Ζηλεμένο, Τ. Πανταζή, Χά-

νο και άλλους άσους της, είναι τό καύχημα της πόλεώς μας και ή βάσι πάνω στην όποια πρέπει, μεταπολεμικώς, να στηριχτή τό καλλιτεχνικό οικοδόμημα της Εύβοιας: Πρός δόξαν της άθάνατης έλληνικής έπαρχίας, που πρέπει ν' αγαπήσουμε όλοι με πείσμα και φανατισμό, για να της δημιουργήσουμε μία ζηλευτή πνευματική ζωή, χωρίς, μοιρολατρικά, να περιμένουμε, από την άνατολή (από την Αθήνα στην περίπτωση) τό φώς!

Για τόν σκοπόν, όμως, αυτό πρέπει (χρειάζεται) να δώσουμε, στους ανθρώπους αυτούς, (στο καλλιτεχνικό μας φυτώριο) όλη μας την ψυχή, την αγάπη, τόν ένθουσιασμό και την ήθική και όλική ένίσχυσί μας. Χωρίς αυτές τις προϋποθέσεις δέν μπορούν να πάνε μπροστά. Άλλοίμονο, άν οι μέγALES και θαυμαστές αυτές προσπάθειες, συναντήσουν την άδιαφορία κείνων που μπορούν (και πολύ—λίγο όλοι μπορούμε) να τούς βοηθήσουν.

Ευγνωμοσύνη και μνημόσυνο

Από την Αθήνα μ'ας ήρθε τό θλιβερό μήνυμα του ξαφνικού θάνατου του ξακουστού καλλιτέχνη, Άλκ. Τριανταφύλλου—Α τ τ ι κ.

Ψυχή καλλιτεχνική, ό Άττικ, ιδιοφυία αναμφισβόλη, μουσικός μ' αίσθησι και «δεξιοτεχνία»—ποιητής και «κομπερσιε» από τούς λίγους του κόσμου, δίκαια μεσουράνησε, για πολλά χρόνια, στο καλλιτεχνικό στερέωμα.

Ποιός από μ'α. δέν θυμάται την «Μάντρα» του Άττικ με τά καλλιτεχνικά της μαντρόσκυλλα, που χαρίζαν (με άρχηγό τόν ίδιο) τό άκράτητο γέλοιο, τη χαρά την άτέλειωτη και τη καλλιτεχνική συγκίνησι, δεκαετίες όλόκληρες, σε τόσον κόσμο; Με την άσύγκριτη φινέτσα του, ό Άττικ, και την πλούσια καλλιτεχνική του διαίσθησι, ξετρώπωσε, φανέρωσε κι' άνάδειξε σπάνια καλλιτεχνικά ταλέντα, που, χωρίς αυτόν, θά πέθαιναν χωρίς ποτέ να ζήσουν.

Και δέν είναι μόνον αυτό, αλλά ό Άττικ μ'ας έφερε στην Ελλάδα ένα είδος πολιτισμένο (ας τό πο'με έτσι) θεάματος, που στούς άταξείδευτους ήτανε άγνωστο και που άσφαλώς μ'ας άνέβασε, μ' αυτό, σ' άνώτερο καλλιτεχνικό επίπεδο.

Για όλα αυτά πρέπει να χρωστάμε ευγνωμοσύνη και μνημόσυνο αιώνιο στον ίδνικό καλλιτέχνη, που σήμερα θρηνούμε τόν ξαφνικό χαμό του.

ΤΑ «ΕΥΒΟΪΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

κυκλοφορούν κατόπιν λογοκρισίας των άρμοδίων Έλληνικών και Στρατιωτικών Γερμανικών Αρχών Κατοχής.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Γιώργη Δωρικού: «ΧΑΜΟΓΕΛΑ» — ποίηση, 'Αθήνα 1944

Τούτο το βιβλίο μέ...τάραξε! Μές σ' αυτό το χαμουρητό των ρυθμών, τής ομοιοκαταληξίας, τής ρίμας, ή μέσ στην καλλιτεχνικήν άλλην άπνοια των «ελεύθερων στίχων» μέσ γενικά στην άνούσια...φυλλομετρική αιωνιότη των βιβλίων των νεόδγαλων, σπάνια μουτυχε νά...μου διατραχητεί ή μακαριότη μου, αυτός ο αντικειμενικά ρηχτικός νεβανός μου. Η... έπ' πεδη άσπηση τής έρημίας των τόπων μας—τούτων των τόπων μας—ή χόρις άλλη προσοπική και διάστατες φωτογραφία των λόγων, σπάνια μουτυχε να ζαλιστεί πρός σιγμή, σαν από καμμιάν άστραπή στο σκοτάδι. Και τούτο το πράγμα—αύτην την άσφάλεια, τή σιγουριά του «κενού»—ένα είδος...συμβολαιογραφικής έξαφάλησης—ήρθε νά μου τό διαταράξει του Δωρικού τό βιβλίο, νά με ξεραλαγιάσει... στον «ΰπνο» μου, μ' έναν τρομαχτικό κεραυνό: τον καλλιτεχνικό νε...αυνό του.

Ο άνηλωτος αυτός, που βρήκε τον ποιό «δεσποινίδικο» τι λι γιά νά λείει τό βιβλίο του—«Χαμόγελα»—πέπει νά κινήθηκε από βαθιόν θυμοσορικό σαδισμό, γιά νά μ' ξεγελάσει άνόποτους; και νά μ' κυλίσει κατόπιστούς άπατους γ' αρεμούς των ρυθμών του. Γιατί έτούτο, ό νέος, δέ...έβλεπε εκεί τίποτες μπογιές χτυπητές, δέν κράτησε διαβήτες στα χέρια. Γ' έφωσε τριάντα φωτεινή και θαρειά κι άνιτραξε μέσα μας τούς βαθούς των ψυχών μας. Διάολε! Τό άστραφτερό δηλητήριο που κυκλοφορεί μέ...στούς στίχους του, αίστάνεσαι νά κυκλοφορεί και στίς φλ...βες σου σαν ζωής λάμψη που καίει. Η ποίησή του, ένεργεί μέ...στό πνεύμα σου σαν μιά μόλυνση ενεργητική και γλυκή: ά...σαν ένα μίσημα από γκυκεές, παραχές.

Ε'ναι μιστριο τό πώ: μέ γήινα ύλικά και φωνές ώλει αυτός πρός στα μπρός τή κίνηση τήν τρομερή τής ζωής, αυτήν τήν «πεπρωμένη» βουή τής τρελλής ρόδας του κόσμου. Τέρατα γελαστά μέσ στούς στίχους του, ξεπροβάλλουν νά ιδούνε. Μορφέ: χιμαιρινές, που τις σκέδισσε μέ φωτιές στο σκοτάδι. Οι στίχοι του—εύτυχεϊς κολασμένοι του—ρωσφορίζουν και καίνε θυμίζον Μπωντλιέρ, Κανελή, Καρυωτάκη και Νίτσε. Μά κανενοού τους δέ μοιάζουν. Είναι ένα είδος essan από τή φιλοσοφία ή από τή ποίηση αυτών, ένα triuple—extré τους, διό του.

«Κορμί γυναίκας, ώ Μορφή, δέξουμε νά προστρέξω σέ σέ που τώρα από τής γή: θρεμμένοι, τή χολή, στή δ...φα μου ή γάργαρη άκούγεται πηγή τής μοναξιάς σου, νά με ώ...ή τό μέτωπο νά βρέξω.»

Σέ άλλη στήλη των «Εύδ. Γραμ.» δημοσιεύεται ποίημα του. Έκει, όπως έδώ, παντού στην—από 400 περίπου στροφές.—συλλογή του, των στίχων του τό θαρειό σφυροκόπημα σπιθοβολάει και σκοτίζει. Και άπηχάει σαν σκοτεινός σφυγμός τής ζωής, σαν ένα κοπανιαμένο των τρόμων.

Τώρα, βέβαια, ή τέχνη του, δέν δίνει κείνο που θάπρεπε. Αναχωρητική, άπαισιόδοξη όντας την, δέν υπερετάει τή ζωή. Είναι «τέχνη γιά τήν τέχνη» όπως λέμε. Στέκεται εκεί, πουλι φιλοσοφικό και άνοίμητο, νά θλέπει τον κόσμο. Και νά τον κρίνει μοναχό του. Τούτο τό ελάτωμα, κάνει αυτό τό βιβλίο «αντικείμενο». Σαν έν' αντικείμενο άξίας, μά άχρηστο στον οργανισμό τής ζωής. Υπό τήν έννοια αυτή μπαίνει, σέ τιμητικήν άχρηστία. Μά τι νά γίνει. Ο ποιητής, έτσι θέλησε. Άμποτες νά μεταβάλλει τή γνώμη. Άμποτες, τό τέλειο και θαμουργό τούτο όργανο που κρατάει νά τρουάζει, νά τό κάνει νά φωτοβολήσει τούς δρόμους μας όπου ή ζωή παραπαίει, και παραπατάει στα τυρλά. Τότε ή προσφορά του θά είναι πολύ πιο εύπρόσδεκτη από Θεούς κι' άπ' ανθρώπους, εύλογητή στούς ούρανοους και στή γή.

Θωμός Ξαφάς

«ΚΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ» — Ποιήματα και πεζά από τή Βόρειο Λογοτεχνία, σέ μετάφραση τής Κας Καίτης Μοσχονά—Ποζιοπούλου. Θεσσαλονίκη 1944.

Είναι μιά έργασία άρροσιωμένη θαθειά Μιά έξαιρετική Έλληνίδα—ή Καίτη Μοσχονά-Ποζιοπούλου—καθόλου μ...αυτήν δέ φιλοδόξησε τον λόγιο τίτλο τής «γράφουσας» μέ τήν κοσμική σημασία τής λέξη. τή θυμίζοντας κάποιον σαρκασμό του Ούγκώ περι «οικίας εις γωνίαν οδοῦ, μετ' έξώστου και κήπου» Έξόν από πολύ λίγες έξαιρέσεις, αυτές οι λεγόμενες «γράφουσες» δέν είναι ώς έπιτοπλειστο σέ μ'ας, πικρά «Κυρίες» του καθωσπρεπισμού και τής άπνοιας, κοιώνες του σαλονιού μυρουδάτες, που μαζί μέ τις οίκοστολές και τούς τρόπους των, επιδείχουν στο χιζό σωρολόι του, και τήν κυριοκαραλιά των γραπτών τους. Καμμιά πνοή δέν τις κίνησε. Τό πολύ πολύ, μερικές άπ' αυτές—άπογοητευμένες στίς λαρρόμυαλες θλέφες τους, νά οίστηλατούνται και άπό «παραρροϊτικές» τους άπώθησες, όποτε—και όπως ό σπλαχνικός εκείνος οίκεος τής υπερώριμης κόρης δεσποινίδας Ούϊκχαμ που περιγράφει κά-

που ό Κάρολος Ντίκενς—θά τούς θωπέυαμε εύχαριστως κι' έμείς και παρομοίως τό χέρι, μουρμουρίζοντας τους, μέσ στίς άδημονίες τους, όμοια και συμπονετικά όπως κείνος: «Ωωω!... σ'ας έννοούμε, σ'ας έννοούμε μά...ντήρες μίσσες Ούϊκχαμ!..»

Η Κ. Μ—Π., γυναίκα μέ μόρφωση άληθινή και πλατειά, μά και μέ καλλιτεχνική αντίληψη γνήσια, στο θαυμάσιο και πολυσέλιδο τούτο βιβλίο της, μάς έδωσεν άριστουργηματικά άποδομένα, τά πιο λεπτεπίλεπτα ά...τά ξένα αυτά άντη τής λογοτεχνικής βόρειας σέρας, άπ' τού μεσουχτιάτικους ήλιους των Φιόρντ και τούς θρύλους του μαύρου όρυμοῦ, έως τά δημοτικά τραγούδια των παρωκείων των τόπων ή τά λαϊκά παραμύθια των κατχνιασμένων εκείων ούρανών. Αντιπροσωπεύονται εκεί «Αυλική» ποίηση του 12ου αιώνα, ή κλασική έποχή του 18ου, ό ρωμαντισμός, ό ρεαλισμός και πολλές άλλες μορφές και σχολές τής τέχνης του 19ου και τής σύγχρονης ποίησης.

Τό άπάνθισμα αυτό—μιά έξωτική άνθοδέσμη κατεψυγμένων του Βορρά έντελδαίς—ανάδίνει τις ζαλιστικές εύωδίες εκείνων των μολυβωτών όριζόντων, εκείνων των θαρειά κλεισμένων ψυχών.

Και ή έργασία αυτή, σπάνια στα καλλιτεχνικά γραμμάτα μας, άς σταθεί και ένας δημιουργικός πειρασμός—μιά πέτρα άγιου σάνταλου—στις καρδιές και στο πνεύμα αυτών των μάταιων κάθε λογής «γράφουσών» που μεταγράφοντας σέ δυό τρεις γλώσσες τις πλήξες τους ή τις ρηχές «καλλιέπειες» των «πως πρέπει» πραγμάτων, μάς θυμίζον τού: έθιμοτυπισμούς τής κ. Στάρ. τής θαρώνης: («Δέν είναι πλέον του σφυμοῦ νά ψάλλωμεν κατά τό γεύμα μουσικήν κάμνομεν μετά ταῦτα εις τήν αίθουσα, διότι όλοι σήμερον έχομεν κλειδοκύμβαλον») ή τήν άλλην τήν...άποθητικήν ήρωίδα...του Ντίκενς—και γεροντορόρη μίς Ούϊκχαμ...

Θωμός Ξαφάς

Τάσου 'Αθανασιάδη:

«ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ» — χρονικό

«Ταξίδι στή μοναξιά» είναι ό τίτλος: του καινούριου βιβλίου του κ. Τάσου 'Αθανασιάδη, που μ' αυτό κλείνει τήν ανέκδοτη ώς τά τώρα πεζογραφική του παραγωγή. Πρόκειται γιά χρονικό μιάς περιόδου τής ζωής του Καποδίστρια, των έρτά πάνω κάτω μηνών που πέρασε στή Βιέννη σαν πληρεξούσιος του Τάσου στο Συνέδριο. Ο κ. 'Αθανασιάδης, πλέχοντας μίαν όλότελα φανταστικήν υπόθεση, κατάφερε ώστόσο νά παραμείνει μέσα στο πλαίσιο τής ιστορίας κατά τό γενικό περίγραμμα του μύθου του, κι' όχι μόνον αυτό, μά κατάφερε νά παρουσιάσει άπόλυτα άφρομωμένο τό ιστορικό ύλικό που χρησιμοποίησε. Και ξέρουμε όλοι π'όσο δύσκολο είναι νά βάλεις στο στόμα

ένός Μαίντερνιχ ή ένός λόρδου Κάσλρυ λόγια και φράσεις που ν' άποδίνουν όχι μόνον τό πνεύμα τής τοτινης διπλωματίας, μά και τό πνεύμα διπλωματών του άναστήματος: εκείνων. Ο συγγραφέας κατάφερε νά ξεπεράσει τό σκόπελο και νά δώσει προπαντός άτιμόσφαιρα, τήν άτιμόσφαιρα τής Βιέννης στίς αρχές του 18ου αιώνα, που δέν έχομε βέβαια τή δυνατότητα νά τήν έλέγξουμε στίς παραμικρές της λεπτομέρειες, μά που μάς φαίνεται όλότελα πιθανή, έτσι που τόσο καλλιτεχνικά μάς παρουσιάζεται.

Οι δευτερεύοντες τύποι του «ταξιδιού στή μοναξιά» μάς δίνονται πιο πολύ μέ τήν έξωτερική τους δράση, μά ή κύρια μορφή, αυτή που πιοτερο άπ' όλες θαρταίνει στο βιβλίο, ό Καποδίστριας, μάς ζωγραφίζεται περισσότερο μέ τον έσωτερικό του μονόλογο. Είναι ίσως ό καλύτερος τρόπος: ν' άποδοθεί ό ψυχικά διχασμένος διπλωμάτης, ό μπλεγμένος εκείνο τον καιρό σέ κάποιον αισθηματικό δεσμό, που δέν τον νόμιζε ώς τόσο άξιο νά θαρύνει στή ζωή του πιοτερο άπ' τις πολιτικές του φιλοδοξίες κι' ή έναγωνία τούτη ταλάντωσή του ανάμεσα σέ δυό τόσο κυριαρχικά και τόσο καταθλιπτικά αισθήματα τον έσπρωχνε στή ψυχική μοναξιά. Μά, όπως γράφω και πιο πάνω, ή μορφή του Καποδίστρια είναι ή κυριαρχούσα στο «ταξίδι στή Μοναξιά», και μέ τον τρόπο που μάς δίνεται, προκαλεί μίαν κάποιαν στατικότητα στο βιβλίο, που δέν ταιριάζει μέ τό χαρκτηρισμό του σά «χρονικού». Μά ή μόνη μου αυτή επιρύλαξη δέν ανατρέπει τό ισοζύγισμα των άρετών του χρονικού, που άν και νεανικό έργο—γράφτηκε στα 26 χρόνια του συγγραφέα—δείχνει ώστόσο μίαν ώριμη καλλιέργεια προσωπικού ύρους, μίαν άξιόπρόσδεκτη συνθετική δύναμη και μίαν άξιόλογη στοχαστικότητα.

Γ. Ι. Φουσαράς

Περιοδικά

«NEON HNEYMA» διπλό φύλλο Ιουλίου—Αυγούστου. Μέ συνεργασία των κ. κ. Γ. Φιέρη, Μανώλη Καλομοίρη, Ν. Πετιεζά—Λαύρα, Π. Χάρη, Νικ. Τωμαδάκη, Μ. Άνδρουλιδάκη, Γεράσ. Άμπάτη, Κ. Γράφα, Μιχ. Κουρμούλη, τής δας Έλσας Βεργή κ. α.

«ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»—φύλλο 2ο—Σεβρης 1944, συνεργάζονται: Γιάννης Σκαρίμπας, Π. Όλύμπιος, Τούλη Μητσάτσου, Θάλεια Καλλιγιάννη, Κώστας, Κυριάκης—Μπιτζάρος, Πάνος Κυρικόπουλος, Όλγα Σολωμού, Μάννα Κράκος κ. α. Άπό τά δλα περιεχόμενά του σημειώουμε ιδιαίτερα σημείωμα γιά τον Μεγάλον άγνωσμένο—τό Γιάννη Σκαρίμπα—πως όνομάζει τό ίδιο τό περιοδικό τον Μάιτρ, κι' άλλο σημείωμα γιά τήν άνασύστασι τής «Πανευβοϊκής Ένώσεως Γραμμάτων και Τεχνών».

Τά «ΕΥΒΟΙ-KΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» πωλούνται στήν 'Αθήνα στο Βιβλιοπωλείον Κολλάρου.

Η ΔΙΧΤΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος: τέρατα καὶ σημεῖα τῶν καιρῶν. Ἀπὸ ἀφύσικους θεατρνισμούς, ἀπὸ ἀχώρευτη ἰσοπαρία. Ἀπὸ φαντάσματα τοῦ ἄψυχου χτίριου τῶν νεκρῶν ποῦ λέγεται Ἀκαδημία. Ἡ βεκλάμα εἶναι ὁ μόνος τρόπος ἐπιβολῆς στὸν καιρὸ μας.

Σὲ τέτοιες κρίσιμες γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὥρες, χρειάζεται τὸ φραγγέλιο, ὁ βούρδουλας τοῦ λόγου. Ποιὸς θὰ σταθεῖ ὁ ἄξιος νὰ τὸν σηκώσει; «Ὅλοι ἔμεῖς, ἡ γενιά μας, κάθε τίμιος κι' εὐσυνειδητος ἀνθρώπος. Βαρὺς καὶ σκληρὸς μᾶς πέφτει ὁ κλῆρος, γιὰ ἓνα τέτοιο ἄθλο, ποῦ χρειάζεται τὰ νεῦρα τοῦ Ἑρακλῆ, γιὰ τὴν κάθαρση τῆς κόπρου τοῦ Αὐγείου».

Ἀρχίσαμε κι' ὄλας νὰ χτυπᾶμε τὴ Λερναία Ὑδρα. Ἀρχίσαμε ἀπ' τὸ προηγούμενο ἄρθρο μας. Τίποτα δὲ μᾶς φοβίζει, οὔτε τὸ μέγα προνόμιο τῆς ἐφήμερης στήλης σας.

Οἱ καρδιές μας εἶναι ἀπὸ τσελίκι. Ὁ νοῖς μας εὐθύς, κι' ἡ ψυχὴ μας πλατιά καὶ μεγάλη νὰ χωρέσει μέσα ὄλες τὶς ἀδικίες καὶ τὸν κόσμο. Ἡ πολιτεία σας θὰ εἶναι γιὰ λίγο καιρὸ ἀκόμα. Ἡ ἀξιολόγησι ποῦ κάνατε ἐσεῖς οἱ ἴδιοι στὸν ἑαυτοῦλη σας τὸ μικρόψυχο δὲν εἶναι οἰῶνια καὶ σταθερή. Περιμένετε τελεσίδικη τὴν ἀπόφαση ποῦ θάρθει σὲ λίγο.

Ἡ ἀξιολόγησή σας θὰ γίνει ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους, ἀπ' τὴ γενιά μας, κι' ἀπ' τὴ γενιά ποῦ ἔρχεται πίσω μας.

Μάταια κουρτίζεται τὰ μεγάφωνα τῆς μόνιμης στήλης σας, στὸν ἠθικὸ κατήφορο ποῦ πᾶτε ἀπὸ μέρα σὲ μέρα, δὲν πρόκειται νὰ τραβήξετε κι' ἐμᾶς. Μάταια ἔρχεται ἡ φωνὴ σας: «εἴμαστε οἱ ἀνθρωποὶ τοῦ Καιροῦ. Οἱ μεγάλοι ἄντρες (!)» Δὲ σὰς πιστεύει κανεὶς.

Ἐμεῖς δὲν ἀκοῦμε παρὰ τὸ Θεὸ καὶ τὴ φωνή, ποῦ μᾶς λέει, πῶς εἴσατε οἱ ἀχριστοὶ ἀνθρωποὶ τοῦ καιροῦ μας, οἱ ἀστροχασταστήρες τῆς ὁμορφιάς καὶ τὸ γένημα τῆς ἀσκήμιας.*

* Ἐλπίζουμε τ' ἄρθρα αὐτά, ποῦ εἶναι ἡ ἀρχὴ ἐνοῦς πλατύτερου δοκίμιου γιὰ τὰ νεοελληνικὰ γράμματα, νὰ συνεχιστοῦνε καὶ γιὰ μερικοὺς ἄλλους ἀκόμα μεγαλόσχημους αὐθέντες τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Ἡ διήχησι ποῦ εἶχε κι' ὄλας τὸ προηγούμενο ἄρθρο μου, μοῦ ἔδωσε τὸ θάρρος νὰ συνεχίσω μέσα στὰ πλαίσια τῆς σοβαρότητας καὶ τῆς εὐθύνης ξεκινώντας ἀπὸ κριτήρια καθαρὰ ἀντικειμενικά!

Φ. Δ.

Δικηγορικὸν Γραφεῖον

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΣΚΟΥΡΑ

Ὁδὸς Ἀβάντων 6 — Χαλκίς

Τηλέφωνον: Γραφείου 2-65—Οἰκίας 5-09

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ & ΒΙΟΧΗΜΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ

ΔΡΟΣ ΙΩΑΝ. ΠΑΝΔΗ

Ἴατροῦ Μικροβιολόγου

ΧΑΛΚΙΣ — Πλατεία Ἀγ. Δημητρίου

Ἀλληλογραφία

Κον Π. Ἀθ. Ἀθήνας. Ἐλάβαμε κι' εὐχαριστοῦμε θερμά. Φύλλο σὰς στέλνεται ἀνελλιπῶς.

Κον Δ. Τσικ. Βόλον. Πήραμε, πολὺ ἀργά, τὶς περὶ «Σικελιανοῦ—Σκαριμπα—Δέλφη» σημειώσεις σας καὶ εὐποῦμεθα, ποῦ δὲν μποροῦμε νὰ τὶς δημοσιεύσουμε ξαναγυρίζοντας πίσω σὲ θέμα, ποῦ γιὰ μᾶς ἐξαντλήθηκε.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τούτη δὲν κρίνουμε περιττὸ νὰ σημειώσουμε, πὼς τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» ὅτι εἶχαν νὰ ποῦν γιὰ τὸν κ. Σικελιανὸ καὶ τὸ ἔργο του, τὸ εἶπον μ' ἐνυπόγραφα ἄρθρα τοῦ διευθυντοῦ των.

Ὅσα ἄλλα γράφθηκαν, ἢ πρόκειται νὰ γραφοῦν, γιὰ τὸν ἴδιο ἢ καὶ γι' ἄλλους, ἀπὸ συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ, ἀντιπροσωπεύουν τὶς γνώμες τῶν ὑπογραφόντων τὰ σχετικὰ ἄρθρα.

Κον Τ. Φ. Ἐνταῦθα. Διαβάσαμε, ὅπως πάντα, μὲ ξεχωριστὴ προσοχὴ τὴ καινούργια συνεργασία σας. Σημειώνετε κάποια πρόοδο, ὅμως ἀκόμα δὲν μᾶς ἱκανοποιεῖτε.

Κον Στ. Τσ. Ἐνταῦθα. Σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σας λόγια: τὰ δύο σας πρωτόλεγα διαβάστηκαν μὲ προσοχὴ καὶ στοργή, ποῦ δειχνεται γιὰ κάθε νέο, ἀπὸ μέρους μας, μᾶς γεμίζουν μ' ἐλπίδες: προτιμοῦμε τὴν «Ἐλευσι», ποῦ ἂν μᾶς ἐπέτρεπε ὁ στενὸς χώρος τῶν «Εὐβοϊκῶν Γραμμάτων» θὰ τὴ δημοσιεύαμε.

Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸν πόλεμον

Στὸ προσεχές φύλλο τῶν «Εὐβοϊκῶν Γραμμάτων» δημοσιεύεται ἀπόσπασμα ἐκ τῶν «Πολεμικῶν ἐντυπώσεων» τοῦ κ. Γ. Κ. Σκούρα.

Πρὸς συνδρομητὰς

Ὅσοι ἀγαποῦν τὰ «Εὐβοϊκὰ Γράμματα» καὶ θέλουσι νὰ συνεχίσουν τὴν ἐκδοσὶν των ἄς στείλουν, τὸ ταχύτερον, τὰς συνδρομὰς των.

Καινούργια βιβλία

Γιάννη Τρίκη: «Εἰκόνες καὶ παρθράματα» — πεζοτράγουδα, Ἀθήνα 1944.

Νίκου Γουτουτζάκη: «Τὸ βιβλίον μὲ τὰ Γιασεμιά» — ἔκδοσι Ν. Καραβία, Ἀθήνα 1944.

Γιάγκου Περιδῆ: «Ὁ Καφάβης» — συνομιλίες, χαρακτηρισμοὶ, ἀνέκδοτα, Ἀθήνα 1944.

Ὁσὸρ Οὐαίλδ: «Γράμματα ἀπὸ τὴ Φυλκχῆ» — μετάφρασι Χ. Βασιλεισδῆ, βιογραφικὸ σημεῖωμα Κ. Κυριάκη—Μπιντζάρου. Ἐκδοσι «Νέων Ποιῶν», Ἀθήνα 1944.

Σπ. Γιαννάτου: «Μικροὶ ἀνθρωποὶ σὲ δύσκολες ὥρες» — διηγήματα, Ἀθήνα 1944.

Κ. Κυριάκη—Μπιντζάρου: «Λορέντζος Μαβίλης» — βιογραφία—κριτικὴ, Ἀθήνα 1944.

Γ. Θ. Κελεπούρη: «Ξιρηνικὰ Σαλπίσματα» — ποιήματα, Χαλκίδα 1944.

Λάμπη Χρονοπούλου: «Τ' ἄστρο τοῦ χειμῶνα» — ποιήματα μὲ ἠθογραφίες τοῦ Φώτη Κοντογλου, Ἀθήνα 1944.

Ντυράν Ἀλεξανιάν: «Ὁ Πρίγνηπας» — μυθιστόρημα, μετάφρασι Σάββα Ἀδγερινου, Ἀθήνα 1944.

Βάσου Ηλιοπούλου: «Τρικυμιά» — Νουβέλα, Ἀθήνα 1944.

ΙΑΤΡΟΣ: ΕΥΑΓΓ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ

Μαιευτῆρ—Χειρουργὸς Γυναικολόγος

Ἐπιμελητῆς Δημοσίου Μαιευτηρίου Ἀθηνῶν

Δέχεται ἐν τῇ Κλινικῇ του: Σκουφᾶ 37

8—9 π. μ. καὶ 3—6 μ. μ.